EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15.7.2024
COM(2024) 291 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen og anvendelsen af artikel 4 og 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1794 af 6. oktober 2015 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF, 2009/38/EF og 2002/14/EF samt Rådets direktiv 98/59/EF og 2001/23/EF for så vidt angår søfarende

1. Indledning

Denne rapport omhandler gennemførelsen og anvendelsen af to specifikke bestemmelser i direktiv (EU) 2015/1794[1] ("direktivet"), der bringer søfarende[2] inden for anvendelsesområdet for direktiv 98/59/EF[3] om kollektive afskedigelser ("direktivet om kollektive afskedigelser") og direktiv 2001/23/EF[4] om overførsel af virksomheder eller bedrifter eller dele af virksomheder eller bedrifter ("direktivet om overførsel af virksomheder").

Direktivet bringer søfarende, som tidligere var udelukket, ind under anvendelsesområdet for fem arbejdsretlige direktiver[5]. Ifølge artikel 7 i direktivet skal Kommissionen efter høring af medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter på EU-plan forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport specifikt om gennemførelsen og anvendelsen af artikel 4 (ændring af direktivet om kollektive afskedigelser) og artikel 5 (ændring af direktivet om overførsel af virksomheder).

Rapporten er hovedsagelig baseret på oplysninger fra medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter på sektorniveau på EU-plan[6] i et spørgeskema om gennemførelsen og den praktiske anvendelse af direktivet. For at fuldende billedet suppleres disse oplysninger om nødvendigt af oplysninger fra ekspertanalyser af, om de nationale bestemmelser er i overensstemmelse med direktivet, og af Kommissionens egne undersøgelser.

1.1 Baggrund og sammenhæng

I årenes løb har EU vedtaget et betydeligt antal direktiver på det arbejdsretlige område. Disse har i det væsentlige til formål at sikre, at oprettelsen og gennemførelsen af det indre marked ikke fører til lavere arbejdsstandarder eller konkurrenceforvridninger, og at forbedre leve- og arbejdsvilkårene i EU. Disse direktiver gælder generelt for alle erhvervssektorer og alle kategorier af arbejdstagere, men forskellige typer af søfarende[7] var udelukket eller kunne udelukkes af medlemsstater fra flere af disses

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1794 af 6. oktober 2015 om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF, 2009/38/EF og 2002/14/EF samt Rådets direktiv 98/59/EF og 2001/23/EF for så vidt angår søfarende (EUT L 263 af 8.10.2015, s. 1).

2 I denne rapport anvendes udtrykket "søfarende" til at henvise til den tidligere udelukkelse fra direktivernes anvendelsesområde, dvs. "besætning på søgående skibe" fra direktivet om kollektive afskedigelser og af "søgående skibe" fra direktivet om overførsel af virksomheder. Det omfatter personale om bord på skibe fra både handelsflåden og fiskeriet. Når det er nødvendigt at skelne mellem disse to sektorer, henvises der specifikt til den pågældende sektor.

3 Rådets direktiv 98/59/EF af 20. juli 1998 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger vedrørende kollektive afskedigelser (EFT L 225 af 12.8.1998, s. 16).

4 Rådets direktiv 2001/23/EF af 12. marts 2001 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter (EFT L 82 af 22.3.2001, s. 16).

5 Ud over direktivet om kollektive afskedigelser og direktivet om overførsel af virksomheder:
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/94/EF af 22. oktober 2008 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EUT L 283 af 28.10.2008, s. 36).
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/38/EF af 6. maj 2009 om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne (EUT L 122 af 16.5.2009, s. 28).
- Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/14/EF af 11. marts 2002 om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab (EFT L 80 af 23.3.2002, s. 29).

6 Spørgeskema til ledelsen sendt til European Community Shipowner's Association (ECSA) og Europêche; spørgeskema om arbejdskraft sendt til Det Europæiske Transportarbejderforbund (ETF).

7 Partsfiskere omfattet af direktivet om insolvens, besætningsmedlemmer i handelsflåden omfattet af direktivet om europæiske samarbejdsudvalg, besætningsmedlemmer om bord på havgående skibe

anvendelsesområde. De var specifikt udelukket fra de fem ovennævnte direktiver. De fik derfor ikke samme beskyttelse som arbejdstagere på land i forbindelse med insolvens, kollektive afskedigelser og virksomhedsoverførsler, og de havde ikke samme ret til at oprette europæiske samarbejdsudvalg eller til at modtage information og blive hørt af arbejdsgiveren.

Direktiv 2015/1794 blev vedtaget den 6. oktober 2015. Det har til formål at forbedre beskyttelsesniveauet for søfarende og harmonisere deres sociale rettigheder og arbejdsvilkår og dermed gøre erhvervet mere attraktivt og sikre lige vilkår i sektoren. Det bringer den tidligere nævnte udelukkelse af søfarende til ophør. Direktivet har også til formål at: i) sikre, at den finansielle og administrative byrde for rederierne fortsat står i et rimeligt forhold til forbedringerne af arbejdstagernes rettigheder ii) sikre målsætningen om at øge beskæftigelsen af søfarende i EU iii) mindske risikoen for udflagning (hvor skibe flyttes fra det nationale register til en anden stat for at undgå omkostninger og begrænsninger). Det tager hensyn til søfartserhvervets særlige karakter og indeholder bestemmelser om ændringer i sektorens karakteristika såsom hyppige salg af skibe og salg af selskaber, der kun driver ét skib.

2. Gennemførelse af artikel 4 og 5

Medlemsstaterne skulle gennemføre direktivet senest den 10. oktober 2017[8], og alle medlemsstater rapporterede om gennemførelsesforanstaltninger, herunder i forbindelse med artikel 4 og 5[9].

2.1. Indhold og formål med artikel 4

Direktivets artikel 4 ændrer direktivet om kollektive afskedigelser. Direktivet har til formål at beskytte arbejdstagerne i tilfælde af kollektive afskedigelser ved hjælp af informations-, hørings- og underretningsprocedurer, som arbejdsgiveren skal overholde. En arbejdsgiver, der overvejer kollektive afskedigelser, skal informere og høre arbejdstagernes repræsentanter. Målet er at undersøge, hvordan man kan undgå kollektive afskedigelser eller reducere antallet af berørte arbejdstagere og mindske virkningen ved at gennemføre sociale ledsageforanstaltninger. Disse foranstaltninger kan omfatte støtte til omplacering eller omskoling af de afskedigede arbejdstagere. Den fastsætter også, at planlagte kollektive afskedigelser skal anmeldes til den kompetente offentlige myndighed, og at afskedigelserne ikke kan få virkning før 30 dage efter en sådan anmeldelse.

Direktivets artikel 4, nr. 1), ophæver artikel 1, stk. 2, litra c), i direktivet om kollektive afskedigelser. Denne bestemmelse fastsatte, at direktivet om kollektive afskedigelser ikke fandt anvendelse på besætninger på søgående skibe, selv om artikel 5 i direktivet om kollektive afskedigelser giver medlemsstaterne mulighed for at anvende eller vedtage regler, der er gunstigere for arbejdstagerne. Inden gennemførelsen af direktivet kunne medlemsstaterne derfor beslutte at udelukke besætninger på søgående skibe fra anvendelsesområdet for den lovgivning, der gennemfører direktivet om kollektive afskedigelser.

Desuden indsættes der med direktivets artikel 4, nr. 2), et nyt afsnit i artikel 3, stk. 1, i direktivet om kollektive afskedigelser om meddelelsesproceduren med følgende ordlyd:

> *Når den planlagte kollektive afskedigelse vedrører medlemmer af besætningen på et søgående skib, underretter arbejdsgiveren den kompetente myndighed i den stat, hvis flag skibet fører.*

---

omfattet af direktivet om information og høring, besætninger på søgående skibe omfattet af direktivet om kollektive afskedigelser og søgående skibe omfattet af direktivet om overførsel af virksomheder.

8 Artikel 8, stk. 1

9 https://https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/NIM/?uri=CELEX%3A32015L1794

Generelt giver anmeldelsesproceduren i henhold til artikel 3 og 4 i direktivet om kollektive afskedigelser den kompetente myndighed mulighed for at finde løsninger på de problemer, som de planlagte afskedigelser kan skabe, f.eks. ved at afbøde de socioøkonomiske virkninger af masseafskedigelser i et bestemt område eller en bestemt sektor. Indsættelsen af artikel 4, nr. 2), i direktivet afspejler søfartserhvervets særlige karakter ved at fastsætte, at underretningen skal ske til flagstatens kompetente myndighed. I henhold til sit forslag fandt Kommissionen, at det var nødvendigt som en præcisering på grund af den potentielle sameksistens mellem ansættelseskontrakter under forskellige nationale lovgivninger[10].

2.2. Medlemsstaternes svar på gennemførelsen af artikel 4

2.2.1 Artikel 4, nr. 1): afslutning af udelukkelsen

I alt 11 medlemsstater har tidligere udelukket besætninger på søgående skibe fra deres nationale lovgivning om kollektive afskedigelser (BE, DK, DE, IE, EL, EE, CY, LV, LU, MT, SK[11]). Alle disse medlemsstater ændrede deres nationale lovgivning for at bringe udelukkelsen til ophør og bringe besætningerne på et søgående skib ind under anvendelsesområdet for ordningen for kollektive afskedigelser, jf. direktivets artikel 4, nr. 1).

Der var 16 medlemsstater, der aldrig havde udelukket besætninger på søgående skibe (BG, CZ, ES, FR, HR, IT, LT, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, FI og SE) og derfor ikke behøvede at ændre deres nationale lovgivning for at bringe sådanne besætninger ind under direktivets anvendelsesområde.

2.2.2. Artikel 4, nr. 2): meddelelse til den kompetente myndighed i flagstaten

Artikel 4, nr. 2), i direktivet om anmeldelse af potentielle afskedigelser til flagstatens myndighed er blevet specifikt gennemført af 13 medlemsstater (BE, DE, IE, EE, EL, IT, CY, LU, HU, MT, PL, RO og SK). Tre af disse har gennemført den ordret (CY, HU og SK), hvoraf det fremgår, at når planlagte kollektive afskedigelser vedrører besætninger på søgående skibe, skal underretningen ske til den kompetente myndighed i skibets flagstat.

De øvrige ti medlemsstater afgør, hvilken kompetent myndighed der skal underrettes på en række forskellige måder, der er beskrevet nedenfor.

- Fire medlemsstater giver flagstatens myndighed meddelelse, men begrænser den til skibe, der fører en medlemsstats flag: i) en anden stat (EE), der er kontraherende part i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ii) en anden EU-medlemsstat (DE) eller (iii) deres egen medlemsstat (BE og PL).
- Grækenland og Malta forpligter arbejdsgivere til at underrette deres egen medlemsstats kompetente myndighed om planlagte kollektive afskedigelser af besætningen på søgående skibe.
- To medlemsstater (LU og RO) giver mulighed for yderligere anmeldelser, når kollektive afskedigelser vedrører besætninger på søgående skibe. I Luxembourg skal arbejdsgiveren ud over den kompetente nationale myndighed underrette flagstatens myndigheder herom. I

[10] COM(2013) 798 final af 18.11.2013, s. 10 (nærmere forklaring af bestemmelserne i artikel 4).

[11] Forkortelserne for medlemsstaterne i denne rapport er: BE (Belgien), BG (Bulgarien), CZ (Tjekkiet), DK (Danmark), DE (Tyskland), EE (Estland), IE (Irland), EL (Grækenland), ES (Spanien), FR (Frankrig), HR (Kroatien), IT (Italien), CY (Cypern), LV (Letland), LT (Litauen), LU (Luxembourg), HU (Ungarn), MT (Malta), NL (Nederlandene), AT (Østrig), PL (Polen), PT (Portugal), RO (Rumænien), SI (Slovenien), SK (Slovakiet), FI (Finland) og SE (Sverige).

Rumænien skal anmeldelsen også indgives til den kompetente myndighed i skibets flagstat, hvis de kollektive afskedigelser vedrører et søgående skibs besætningsmedlemmer.

- Irland sondrer mellem at underrette ministeren for beskæftigelse og social beskyttelse, når skibet fører irsk flag, og den kompetente myndighed i en anden stat, når skibet fører denne anden stats flag.
- Tilsvarende skal arbejdsgiveren i Italien underrette den kompetente italienske myndighed, når den planlagte kollektive afskedigelse vedrører besætningsmedlemmer af italiensk nationalitet eller hvis ansættelsesforholdet er reguleret i henhold til italiensk ret, og den kompetente myndighed i den udenlandske stat, når de pågældende besætningsmedlemmer befinder sig om bord på et skib, der fører et andet flag end det italienske flag.

De resterende 14 medlemsstater (BG, CZ, DK, ES, FR, HR, LT, LV, NL, AT, PT, SI, FI og SE) har ikke ændret deres nationale lovgivning på dette punkt og angiver derfor ikke, hvilken kompetent myndighed der skal modtage underretninger, når potentielle kollektive afskedigelser vedrører besætninger på søgående skibe. Kommissionen forstår, at de eksisterende nationale bestemmelser, der forpligter en arbejdsgiver til at underrette den kompetente offentlige myndighed om de planlagte kollektive afskedigelser, også finder anvendelse, når afskedigelserne vedrører besætninger på søgående skibe. I disse medlemsstater gennemføres direktivets artikel 4, nr. 2), ved at fastsætte, at arbejdsgiveren skal anmelde planlagte kollektive afskedigelser af søgående skibes besætningsmedlemmer til den samme offentlige myndighed, som skal underrettes om kollektive afskedigelser af alle andre arbejdstagere.

2.3. Kommentarer fra arbejdsmarkedets parter om gennemførelsen af artikel 4

For så vidt angår søfartsvirksomheder mener European Community Shipowners' Association (ECSA), at alle medlemsstater har gennemført direktivets artikel 4 på en tilfredsstillende måde. Europêche, der repræsenterer arbejdsgivere i fiskerisektoren, har ikke ydet noget bidrag. For så vidt angår arbejdsmarkedets parter, der repræsenterer arbejdstagerne, har Det Europæiske Transportarbejderforbund (ETF) ikke været i stand til at fremlægge væsentlige oplysninger om gennemførelsen i medlemsstaterne på grund af manglende oplysninger fra dets tilknyttede selskaber. ETF kritiserede imidlertid gennemførelsen i Det Forenede Kongerige[12], som var medlemsstat på det tidspunkt[13].

2.4. Indhold og formål med artikel 5

Direktivets artikel 5 ændrer direktivet om overførsel af virksomheder. Dette direktiv fastsætter arbejdstagernes rettigheder, når der sker en overdragelse af ejendomsretten til et selskab, hvor de arbejder, samt sælgerens ("overdragerens") og køberens ("modtagerens") forpligtelser. Det fastslås, at overførsel af en virksomhed ikke er grund til afskedigelse, og at arbejdstagerne bevarer deres rettigheder og forpligtelser i henhold til en eksisterende ansættelseskontrakt eller et eksisterende ansættelsesforhold. For at kunne indgå en aftale skal overdrageren og modtageren desuden informere

[12] Ifølge hvilken arbejdsgiveren skal underrette "den kompetente myndighed i den stat, hvor skibet er registreret (i stedet for til ministeren)".

[13] ETF henviste til P&O Ferries-sagen. Selskabet blev etableret i Det Forenede Kongerige og underrettede de cypriotiske myndigheder om kollektive afskedigelser vedrørende besætning på deres passagerskibe under cypriotisk flag. Efter ETF's opfattelse viste dette, at underretningen til den kompetente offentlige myndighed om skibets flag bør være et supplement til pligten til at indberette afskedigelser til den kompetente offentlige myndighed i den medlemsstat, hvorfra de søfarende opererer, og ikke erstatte denne.

og høre medarbejderrepræsentanterne i god tid, inden ændringen i virksomheden gennemføres, og inden der træffes foranstaltninger, der berører arbejdstagerne.

Tidligere var det i artikel 1, stk. 3, i direktivet om overførsel af virksomheder fastsat, at direktivet ikke fandt anvendelse på søgående skibe, selv om artikel 8 i direktivet om overførsel af virksomheder udtrykkeligt giver medlemsstaterne mulighed for at anvende eller vedtage regler, der er gunstigere for arbejdstagerne. Inden gennemførelsen af direktivet kan medlemsstaterne derfor beslutte at udelukke søgående skibe fra anvendelsesområdet for den lovgivning, der gennemfører direktivet.

I henhold til direktivets artikel 5 affattes artikel 1, stk. 3, i direktivet om overførsel af virksomheder således:

> *Dette direktiv finder anvendelse på overførsel af et søgående skib, der er en del af en overførsel af en virksomhed, bedrift eller del af en virksomhed eller bedrift som omhandlet i stk. 1 og 2, forudsat at erhververen er beliggende på eller den overførte virksomhed, bedrift eller del af en virksomhed eller bedrift forbliver inden for traktatens territoriale anvendelsesområde.*
>
> *Dette direktiv finder ikke anvendelse, når overførslen udelukkende vedrører et eller flere søgående skibe.*

2.5. Medlemsstaternes svar på gennemførelsen af artikel 5

2.5.1. Artikel 5, der erstatter artikel 1, stk. 3, første afsnit, i direktivet om overførsel af virksomheder: afslutning af udelukkelsen

I alt 11 medlemsstater fritog søgående skibe fra anvendelsesområdet for deres nationale regler om overførsel af virksomheder, før direktivets artikel 5 trådte i kraft (BE, DK, EE, IE, EL, CY, LU, MT, NL, RO, FI). De ændrede alle deres nationale lovgivning for at bringe søgående skibe ind under anvendelsesområdet for denne.

16 medlemsstater anvendte imidlertid allerede deres lovgivning om overførsel af virksomheder på søgående skibe (BG, CZ, DE, ES, FR, HR, IT, LV, LT, HU, AT, PL, PT, SI, SK og SE). De behøvede derfor ikke at ændre deres nationale lovgivning for at bringe den ind under anvendelsesområdet for denne.

2.5.2 Artikel 5, der erstatter artikel 1, stk. 3, første afsnit, i direktivet om overførsel af virksomheder: Territorialt anvendelsesområde

Artikel 5 giver også medlemsstaterne mulighed for at begrænse reglernes territoriale anvendelsesområde til overførsler af søgående skibe, hvis køberen er beliggende i EU, eller hvis den overførte virksomhed forbliver inden for traktaternes territoriale anvendelsesområde.

I alt 13 medlemsstater har gennemført denne bestemmelse, heraf ni ordret (BE, DK, IE, EL, EE, IT, LV, NL, RO). Ud af de øvrige fire medlemsstater fastsætter Finland, at rettighederne og forpligtelserne i forbindelse med ansættelsesforholdet og personaleydelserne overføres til den nye ejer af virksomheden, medmindre sælgeren eller køberen er etableret uden for EU eller Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Luxembourg og Malta begrænser det territoriale anvendelsesområde ved at fastsætte, at køberen skal være beliggende i deres medlemsstat, eller at virksomheden skal forblive i deres medlemsstat. Cypern begrænser anvendelsesområdet til cypriotiske søgående skibe.

De resterende 14 medlemsstater har ikke begrænset det territoriale anvendelsesområde.

2.5.3 Artikel 5, der erstatter artikel 1, stk. 3, andet afsnit, i direktivet om overførsel af virksomheder: udelukkelse af overførsler, der udelukkende vedrører fartøjer

Artikel 5, andet punktum, udelukker kun overførsler, der udelukkende involverer et eller flere søgående skibe.

I alt 13 medlemsstater har gennemført denne bestemmelse og udelukker dermed overførsler, der udelukkende vedrører fartøjer (BE, DK, IE, EL, EE, IT, CY, LV, LU, MT, NL, PT og RO). 14 medlemsstater (BG, CZ, DE, ES, FR, HR, LT, HU, AT, PL, SI, SK, SE og FI) har imidlertid ikke gennemført den og udelukker derfor ikke overførsler, der udelukkende vedrører fartøjer fra den lovgivning, der gennemfører direktivet om overførsel af virksomheder.

2.6. Kommentarer fra arbejdsmarkedets parter om gennemførelsen af artikel 5

Hvad angår maritime arbejdsgivere, mener ECSA, at alle medlemsstater har gennemført direktivets artikel 5 på tilfredsstillende vis. Europêche, der repræsenterer arbejdsgivere i fiskerisektoren, har ikke ydet noget bidrag. For så vidt angår arbejdsmarkedets parter, der repræsenterer arbejdstagerne, har ETF ikke været i stand til at fremlægge væsentlige oplysninger om gennemførelsen i medlemsstaterne på grund af manglende oplysninger fra dets tilknyttede selskaber.

3. Anvendelsen af artikel 4 og 5

Ud over oplysninger om deres gennemførelsesforanstaltninger blev medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter også anmodet om at fremlægge oplysninger om anvendelsen af de nationale regler til gennemførelse af artikel 4 og 5.

3.1 Medlemsstaternes svar

3.1.1. Anmeldelser af planlagte kollektive afskedigelser

Kun fem medlemsstater rapporterede, at deres kompetente myndigheder var blevet underrettet om planlagte kollektive afskedigelser af besætningsmedlemmer på søgående skibe (FR, CY, LV, NL, FI). De øvrige medlemsstater havde enten ikke kendskab til sådanne tilfælde (BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, EL, ES, IT, LT, LU, HU, MT, AT, PL, PT, RO, SI, SK), kunne ikke skelne mellem de erhverv, som de arbejdstagere, hvis afskedigelser blev anmeldt, havde haft (HR), eller fremlagde ingen oplysninger herom (SE).

I Frankrig blev den kompetente nationale myndighed underrettet seks gange mellem 2015 og 2020.

Cypern meddelte, at det var bekendt med en anmeldelse vedrørende P&O Ferries, der er etableret i Det Forenede Kongerige. Selskabet havde afskediget omkring 800 søfarende, herunder på fire passagerskibe, der fører cypriotisk flag.

Letland indberettede én underretning i 2022 vedrørende 125 ansatte.

Nederlandene svarede, at der i 2020 blev registreret en underretning vedrørende en arbejdsgiver, der havde hjemsted der, og som vedrørte 63 søfarende. I 2021 vedrørte en anden underretning søgående skibe, der førte nederlandsk flag, selv om arbejdsgiveren ikke var hjemmehørende i Nederlandene, og som berørte 28 søfarende.

Finland er bekendt med underretninger om søgående skibes besætningsmedlemmer, men har ikke haft adgang til præcise tal eller andre oplysninger. Finland forklarede endvidere, at de nationale bestemmelser om kollektive afskedigelser allerede finder anvendelse, når arbejdsgiveren planlægger at afskedige en arbejdstager.

Ingen medlemsstat har indberettet tilfælde, hvor deres kompetente nationale myndighed modtog underretninger om planlagte kollektive afskedigelser af besætningsmedlemmer på et søgående skib, der fører en anden medlemsstats flag.

3.1.2. Overførsel af virksomheder, der involverer søgående skibe

Kun to medlemsstater havde kendskab til overførsler af søgående skibe, der var en del af en overførsel i henhold til direktivet (BE, FI). Belgien anførte, at arbejdsmarkedets parter havde kendskab til ét tilfælde, hvor flere skibe fra en virksomhed blev overført til et andet selskab, mens Finland ikke fremlagde yderligere oplysninger. To medlemsstater fremlagde ikke oplysninger om sagen (FR, SE), Italien meddelte, at der ikke havde fundet en sådan overførsel sted, og at de resterende medlemsstater ikke havde kendskab til nogen tilfælde.

3.1.3. Retslige procedurer

Medlemsstaterne har ikke indberettet nogen retssager ved de nationale domstole vedrørende de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivets artikel 4 og 5.

3.1.4. Direktivets virkninger

Kommissionens rapporteringspligt i henhold til direktivets artikel 7 blev navnlig indført for at vurdere det nye direktivs indvirkning på to områder: (i) udflagning af skibe til andre stater ii) beskæftigelsesniveauet for EU-søfarende. Ændringer af flåden under en medlemsstats flag kan give et nøjagtigt billede af fænomenet "udflagning". Det er vanskeligere at vurdere beskæftigelsesniveauet i en bestemt sektor, men udviklingen i antallet af personer, der arbejder som søfarende, gør det muligt at drage foreløbige konklusioner om dette spørgsmål.

3.1.4.1. Indvirkning på antallet af skibe, der fører en medlemsstats flag

Samlet set viser medlemsstaternes svar ikke, at gennemførelsen af direktivets artikel 4 og 5 har været til skade for antallet af skibe, der fører medlemsstaternes flag. Dette tyder på, at ikrafttrædelsen af disse to artikler og medlemsstaternes gennemførelse af dem ikke førte til udflagning.

Blandt de medlemsstater, der ændrede deres nationale lovgivning for at bringe besætninger på søgående skibe ind under anvendelsesområdet for deres lovgivning til gennemførelse af direktivet om kollektive afskedigelser, konstaterede kun fem et fald i antallet af søgående skibe, der fører deres flag (BE, EE, EL, IT, PL). Ud over disse fem medlemsstater rapporterede Nederlandene også om et fald, efter at det havde bragt søgående skibe ind under anvendelsesområdet for dets lovgivning til gennemførelse af direktivet om overførsel af virksomheder.

Nogle medlemsstater fremlagde mere detaljerede oplysninger om faldet. Belgien rapporterede, at antallet af handelsskibe, der blev registreret der, faldt meget lidt fra 238 til 237 på mere end fem år mellem 2016 og 2022, men at bruttotonnagen steg fra 7 750 000 GT til 9 780 000 GT. Antallet af landets fiskerfartøjer faldt, men det blev ikke specificeret hvor meget. I Italien faldt antallet af handelsflåder på over 100 GT med 8 % mellem 2017 og 2020 (fra 1 448 til 1 334). Polen har rapporteret, at antallet af skibe og bruttotonnage faldt fra 151 til 134 skibe mellem 2015 og 2021 og fra ca. 80 000 til 69 000 GT. I Nederlandene faldt antallet af skibe fra 1 233 til 1 212 mellem 2014 og 2021. Disse medlemsstater antager dog, at denne tendens ikke hænger sammen med direktivets

ikrafttræden, men skyldes: i) billigere registrering af skibe under andre flag (PL) ii) bedre forhold, når de fører en anden stats flag (EE) iii) udflagning (NL) iv) mange af de beskyttelser, der er fastsat i direktivet, fandt allerede anvendelse på søgående skibes besætningsmedlemmer før direktivet (IT).

Derimod har Irland og Portugal konstateret en stigning i antallet af søgående skibe, der fører deres flag. De fremlagde ikke detaljerede oplysninger, og Irland fremlagde ingen mulige årsager til stigningen. Portugal mener ikke, at denne stigning skyldes direktivets ikrafttræden: Den antager, at den er knyttet til forenklingerne i 2015 af den retlige ordning for det internationale skibsregister på Madeira sammen med de eksisterende afgiftsnedsættelser.

Syv medlemsstater, der bragte besætninger på søgående skibe ind i anvendelsesområdet for deres lovgivning til gennemførelse af direktivet om kollektive afskedigelser, rapporterede ingen ændringer (DE, CY, MT, LV, LU, HU) eller ikke nogen væsentlige ændringer (HR) i antallet af skibe, der fører deres flag. Disse medlemsstater anførte sammen med Litauen ingen ændringer i forbindelse med inddragelse af søgående skibe i anvendelsesområdet for den lovgivning, der gennemfører direktivet om overførsel af virksomheder.

Tre medlemsstater rapporterede, at de ikke havde data vedrørende udvidelsen af reglerne om kollektive afskedigelser til besætninger på søgående skibe (BG, DK, LT). Fire medlemsstater rapporterede også, at de ikke havde data om udvidelsen af lovgivningen om overførsel af virksomheder til også at omfatte søgående skibe (BG, DK, RO, SK). Blandt de medlemsstater, der rapporterede om ingen indvirkning, var syv medlemsstater, der ikke tidligere havde udelukket søfarende fra deres nationale lovgivning til gennemførelse af direktivet om kollektive afskedigelser (ES, FR, NL, RO, SI, SE), og fem medlemsstater, der ikke tidligere havde udelukket søgående skibe fra deres nationale lovgivning til gennemførelse af direktivet om overførsel af virksomheder (ES, FR, SI, SE).

Finland rapporterede, at der ikke var nogen væsentlige ændringer, da den nationale lovgivning om kollektive afskedigelser allerede fandt anvendelse på søfarende før, og da søfarende allerede havde delvise rettigheder i forbindelse med virksomhedsoverførsel. To medlemsstater anførte, at de ikke var flagstater for skibe, der er omfattet af direktivets artikel 4 og 5 (CZ, AT). Slovakiet oplyste, at det ikke var flagstat for skibe, der er omfattet af direktivets artikel 4.

3.1.4.2. Indvirkning på antallet af søfarende

Samlet set viser medlemsstaternes svar også, at gennemførelsen af direktivets artikel 4 og 5 ikke var til skade for antallet af søfarende. Dette tyder på, at ikrafttrædelsen af direktivets artikel 4 og 5 og de tilhørende nationale bestemmelser ikke havde nogen indvirkning på beskæftigelsesniveauet for søfarende på skibe, der er registreret i medlemsstaterne.

Kun to medlemsstater konstaterede et fald i antallet af søfarende (EE, EL). Grækenland rapporterede om et fald i antallet af søfarende, der var beskæftiget på skibe, der fører græsk flag, siden det havde gennemført direktivet i 2018, men fremlagde ingen specifikke tal. Estland rapporterede et fald i antallet af besætningsmedlemmer i handelsflåden og et lille fald i antallet af fiskere, men fremlagde heller ikke konkrete tal. Ingen af disse to lande kædede faldet sammen med direktivets ikrafttræden. Estland forklarede, at antagelsen er, at der er andre årsager på spil, såsom covid-19-pandemien og faldet i antallet af sejladser.

I Belgien viste socialsikringsdata et lille fald i beskæftigelsen i handelsflåden[14], mens antallet af fiskere forblev stabilt. I forbindelse med at have medtaget søfarende i anvendelsesområdet for den nationale lovgivning, der gennemfører direktivet om kollektive afskedigelser, rapporterede Letland om et fald i antallet af søfarende med handelsflådens kvalifikationer og en stigning i antallet af søfarende med kvalifikationer til at indgå i et fiskerfartøjs besætning. Ingen af landene kunne knytte denne udvikling sammen med direktivets ikrafttræden. Letland formodede, at de vigtigste årsager var konkurrence med asiatiske søfolk, mulighederne for overførsel til beskæftigelse på land og, især for fiskere, ændringer i kvalifikationskravene til bådførere.

To medlemsstater (IE og PT) konstaterede en stigning i antallet af søfarende. De fremlagde ingen detaljerede oplysninger, men knyttede dem heller ikke til direktivets ikrafttræden. For Irlands vedkommende skyldes stigningen det øgede antal handelsskibe. Portugal antager, at stigningen i antallet af søfarende ligesom stigningen i antallet af skibe også hænger sammen med forenklingerne i 2015 af den retlige ordning for Madeiras internationale skibsregister.

Tre medlemsstater bemærkede ikke en væsentlig ændring i antallet af søfarende (HR, IT og FI). I Italien forblev antallet af søfarende stort set uændret mellem 2017 og 2020 (-1,4 % fra 26 105 til 25 744): Faldet i antallet af fragtskibe var delvis blevet opvejet af mere personaleintensive passagerskibe, og mange af de beskyttelser, der er fastsat i direktivet, havde allerede fundet anvendelse på besætningsmedlemmer på søgående skibe. Antallet af søfarende i Finland ændrede sig ikke væsentligt fra 2017 til 2019. Et fald i antallet af søfarende i 2020 blev anset for at være forbundet med covid-19-pandemien.

Fire medlemsstater indberettede ingen ændring i antallet af søfarende (CZ, HU, MT og PL). Litauen har ikke indberettet nogen ændring i forbindelse med at have medtaget søgående skibe i anvendelsesområdet for den lovgivning, der gennemfører direktivet om overførsel af virksomheder. Tjekkiet forklarede, at da der ikke findes kommercielle søgående skibe, der er registreret under tjekkisk flag, vedrører det uændrede antal søfarende søfarende med en sømandsbog udstedt af den tjekkiske søfartsmyndighed, som er ansat på søgående skibe, der sejler under forskellige EU-flag og ikke-EU-flag. Tyskland anførte, at ikrafttrædelsen af direktivets artikel 4 ikke havde nogen indvirkning på antallet af søfarende.

Seks medlemsstater var ikke i stand til at fremlægge data om direktivets indvirkning på antallet af søfarende i forbindelse med udvidelsen af reglerne om kollektive afskedigelser til også at omfatte besætninger på søgående skibe (BG, DK, CY, LT, LU og RO). Disse medlemsstater rapporterede sammen med Letland og Slovakiet, at de ikke havde data om antallet af søfarende i forbindelse med udvidelsen af lovgivningen om overførsel af virksomheder. Om samme emne forklarede Nederlandene, at selv om landet havde data for 2021 om personale på skibe under nederlandsk flag (4 600 nederlandske ansatte og 16 000 udenlandske ansatte), havde landet ingen pålidelige tidligere data til sammenligning.

Fem medlemsstater (ES, FR, NL, SI og SE) havde ikke tidligere udelukket søfarende fra national lovgivning til gennemførelse af direktivet om kollektive afskedigelser og rapporterede derfor ikke om nogen indvirkning på antallet af søfarende. På samme måde rapporterede fire medlemsstater (ES, FR,

[14] På den anden side viste data fra det blandede udvalg for handelsflåden en kraftig stigning i beskæftigelsen, hvilket dog kan forklares ved den nylige medtagelse af opmudrings- og offshoresektorerne i handelsflåden.

SI og SE), der ikke tidligere havde udelukket søfarende fra deres nationale lovgivning til gennemførelse af direktivet om overførsel af virksomheder, ingen indvirkning. Østrig anførte, at det ikke er flagstat for skibe, der er omfattet af direktivets artikel 4 og 5, og Slovakiet oplyste, at det ikke er flagstat for skibe, der er omfattet af direktivets artikel 4.

3.2 Kommentarer fra arbejdsmarkedets parter

For så vidt angår arbejdsgivere til søs fandt ECSA, at medlemsstaterne anvendte og håndhævede direktivets artikel 4 og 5 på tilfredsstillende vis. Ifølge ECSA var både antallet af skibe, der fører en medlemsstats flag, og antallet af søfarende stabilt. Europêche, der repræsenterer arbejdsgivere i fiskerisektoren, indsendte ikke noget bidrag.

For de af arbejdsmarkedets parter, der repræsenterer arbejdstagere, kunne ETF ikke give væsentlige oplysninger om anvendelsen af direktivets artikel 5 vedrørende overførsel af virksomheder på grund af manglende oplysninger fra dets tilknyttede selskaber. Med hensyn til anvendelsen af direktivets artikel 4 vedrørende kollektive afskedigelser anførte ETF, at det ikke havde modtaget oplysninger fra alle sine tilknyttede selskaber, og at de tilknyttede selskaber, der svarede, ikke havde registreret ændringer i antallet af skibe, der fører en medlemsstats flag, eller i antallet af søfarende.

4. Konklusioner

Alle medlemsstater har rapporteret om gennemførelsesforanstaltninger til ændringerne af direktivet om kollektive afskedigelser, som inkluderer besætninger på søgående skibe i dets anvendelsesområde, og som inkluderer søgående skibe i anvendelsesområdet for direktivet om overførsel af virksomheder. Ikke alle har vedtaget nye love eller ændret eksisterende love, da dette ikke var påkrævet i de medlemsstater, der ikke tidligere havde undtaget besætninger på søgående skibe fra anvendelsesområdet for deres nationale regler. Dette har forbedret rettighederne for søfarende, som tidligere manglede den beskyttelse, som disse direktiver giver.

Direktivets artikel 4, nr. 2), som forpligter arbejdsgivere til at anmelde planlagte kollektive afskedigelser til den kompetente myndighed i skibets flagstat, er blevet gennemført af de fleste medlemsstater i form af underretning til deres egen kompetente myndighed. Som følge heraf vil myndigheden være den samme som den myndighed, der skal underrettes om kollektive afskedigelser af alle andre arbejdstagere. Kun få medlemsstater har gennemført det som en forpligtelse til at underrette flagstaten.

Erfaringerne med den praktiske anvendelse af ændringerne af direktivet om kollektive afskedigelser og direktivet om overførsel af virksomheder er meget begrænsede. Kun fem medlemsstater anmeldte mellem en og seks kollektive afskedigelser, der involverede besætningen på et søgående skib, og to medlemsstater anmeldte en eller to overførsler af søgående skibe. Ingen medlemsstat har indberettet retssager.

Bekymringerne for, at ændringerne vil skade den maritime sektor ved at forårsage udflagning og tab af arbejdspladser, har vist sig at være ubegrundede. I forbindelse med at have bragt besætningen på søgående skibe ind under anvendelsesområdet for direktivet om kollektive afskedigelser og søgående skibe under anvendelsesområdet for direktivet om overførsel af virksomheder, har de fleste medlemsstater og arbejdsmarkedets parter i sektoren, der repræsenterer arbejdsgivere og arbejdstagere, ikke indberettet nogen ændring i antallet af skibe, der fører en medlemsstats flag, eller i antallet af søfarende. Hvis medlemsstaterne rapporterede et fald eller en stigning i antallet af sådanne

skibe eller antallet af søfarende, anførte de, at denne udvikling ikke var forbundet med at medtage (besætninger på) søgående skibe i anvendelsesområdet for disse to direktiver.